

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

NLA 31.01.11

Høring - NOU 2010:8, *Med forskertrang og lekelyst.* Systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn

NLA Høgskolen takker for anledningen til å gi høringsuttale til NOU 2010:8, *Med forskertrang og lekelyst.*

Høringsuttalelse:

NOU-rapporten *Med forskertrang og lekelyst* er skrevet med en helhetlig tenkning. Vi setter pris på at utvalget har tatt vare på denne helheten.

Rapporten har en god tittel, *Med forskertrang og lekelyst*. Den må tas på alvor og knyttes opp mot læringssynet som kommer frem i rapporten. Den bør ta på alvor barns egen interesse, nysgjerrighet, behov for å orientere seg og deres egen motivasjon som utgangspunkt for læring. Dette nevnes på s.22-23, men burde få større tyngde i rapporten. Det krever, som rapporten fremhever, også konkret kunnskap, basiskunnskap. Vi vil peke på at denne basiskunnskapen ikke først og fremst er viktig ut ifra et fremtidig nytteperspektiv, men ut ifra et her-og-nå perspektiv. (6:1,s.70 og Østrem, 2008).

Omsorg er en grunnleggende betingelse for læringsprosesser (Moser og Tholin, 2010). Rapporten presiserer at trivsel og omsorg i seg selv er viktig (s.19). Dette skulle vi ønske var understreket sterkere og henviser til Solveig Østrem: ”Jeg vil ikke her gå nærmere inn på forholdet mellom omsorg og læring, men det er verdt å påpeke at dersom omsorg er livsnødvendig og livsbærende, synes det problematisk å relatere den til formål og funksjoner utover seg selv” (Østrem, 2008:39).

Basiskompetanse: Vi støtter rapporten i ønsket om å gi rammeplanen tilbake formuleringer om basiskompetanse, sosial handlingsdyktighet og utvikling av språk og kommunikasjonsevne. Vi er likevel skeptiske til at det skal settes konkrete mål for det enkelte barns utvikling av basiskompetanse. Dette vil kunne støtte opp under den resultatorienteringen som ser ut til å ha fått en dominerende stemme i læringsdiskursen om barnehagen som første steg i utdanningsløpet.

Sosial kompetanse og læring forøvrig er svært kontekstavhengig (Hodkinson, Biesta, James, 2008). Det er en fare for at det kan medføre et for sterkt fokus på enkeltbarnets utvikling og at kontekst og situasjonsbetingelser kommer i bakgrunnen. Vi er generelt skeptiske til at

Postadresse:
NLA Høgskolen
Postboks 74 Sandviken
5812 Bergen
Org.nr. 995 189 186

Besøksadresser:
Sandviken: Amalie Skrams vei 3, Bergen
Breistein: Olav Bjordals vei 41, Breistein
Bankkonto 3000.48.00008 (drift), 3000.48.00040 (gave)

Telefon: 55 54 07 00
Telefaks: 55 54 07 01
E-post: post@nla.no
www.nla.no

resultatmål knyttes til enkeltbarnet. Dette kan føre til at andre aspekt ved barns læring og utvikling som ikke kan måles, kommer i bakgrunnen og at og betydning av kvalitet i barnas liv "her og nå", blir mindre prioritert.

Rapporten synes å gi en noe ensidig begrunnelse for tidlig innsats og livslang læring; nemlig nytteverdi i forhold til senere utdanning og arbeidskraft(s.28). Rapporten hevder at det i samfunnsdebatten er langtidsperspektivet som har dominert, og at politikere og økonomer har vært opptatt av hvordan barnehagen kan bidra til å forebygge frafall i videregående opplæring, arbeidsledighet, uførepensjonering m.m. Selv om utvalget påpeker nødvendigheten av å heve kvaliteten i barnehagen her og nå, vektlegger også de at "Samlet sett kan økt kompetanse og kvalitet i barnehagen føre til økt deltagelse i arbeidslivet, bedre økonomi og helse, større samfunnsintegrering og mindre kriminalitet"(NOU 2010:8, s.28). For Østrem (2008) må barnehagen som læringsarena først og fremst finne sin legitimitet i en etisk forpliktelse til å bistå barn i det krevende prosjekt det er å finne mening i tilværelsen, tolke egne erfaringer og skape sin egen identitet i samhandling med andre (Østrem, 2008:37). Mandatet har vært fokus på alle førskolebarn (2.1.2). Rapporten har valgt å ha hovedfokus på 3-5 åringene og har begrunnet dette (2.1.2, s.17). De mener barn i aldrene 1-5 år dekker alle førskolebarn med rett til plass, fordi foreldre kan ta betalt permisjon frem ca.1 år. Likevel synes de yngste, 1-2 åringene, å være glemt og plassert i bakgrunnen. Dette gir grunn til bekymring når vi vet at 77,2 % av dagens barn er under 3 år går i barnehage (s.17) og at det er disse barna førskolelærere har minst kompetanse til å ivareta. Med bakgrunn i tenkingen rundt livslang læring bør denne aldersgruppen også inkluderes i rapporten på lik linje med overgang barnehage-skole.

Rapporten har et tydelig fokus på overgang barnehage - skole (8 og 12.4.3) Vi synes det er spesielt viktig at SFO er tatt med i denne behandlingen (med henvisning til Stortingsmelding 41), samt at det fokuseres på nødvendigheten av at også skolen må bli forpliktet på samarbeid ved barnehage - skole overgangen.

Rapporten refererer en del til internasjonal forskning (6.2 f.f.) Det uttrykkes skepsis til overføringsverdien av dette, men likevel er forskningen representert innenfor en retorikk som gjør disse til begrunnelser for tidlig innsats og mer systematisk læring.

Det skisseres i rapporten en tretrinnsmodell når det gjelder å avdekke behov for barn i sårbare situasjoner (12.4.4,s.139). Vi støtter denne modellen. En god konsekvens av tretrinnsmodellen, blir at dette arbeidet ikke blir barnehagens ansvar alene. Rapporten advarer mot en for sterk vektlegging av kartlegging og mot kartlegging som mål i seg selv. Vi vil understreke at kartleggingsarbeid ikke må gå på bekostning av annen aktivitet for barn i barnehagen.

Vi støtter rapportens omtale av behov for økt kompetanse i barnehagesektoren og deriblant økt pedagogtethet (5.3.5) og deres anbefaling om 50 % med førskolelærerutdanning eller tilsvarende utdanning (12.5,s.140). Forslag om minimumskrav til formell kompetanse hos

assistenter i barnehagen støttes også. Det vil være med å heve barnehagens generelle kompetanse og kvalitet.

Rapporten påpeker spesielt mangel på lærerplankompetanse hos førskolelærerne, og dermed en svakhet i operasjonalisering av rammeplanen (12.4.2,s.137). Det er viktig at personalets læreplankunnskap og didaktiske ferdigheter styrkes. Siktemål ifølge utvalget og flere tidligere offentlige utredninger(4.3.), er å innføre et obligatorisk kjernetilbud for alle 3- 5 åringene. Riktignok poengteres det at barnehagens kvalitet må heves før dette blir gjennomført. Spørsmålet om et obligatorisk kjernetilbud for 3-5 åringene en problematikk som rører ved mer prinsipielle sider ved foreldrenes rett til å bestemme oppdragelse og undervisning for sine barn. Det synes generelt i barnehagedebatten i dag, å være lite vekt på foreldres grunnleggende betydning for førskolebarn. Riktignok vektlegges samarbeid og foreldremedvirkning, men i praksis er det lite forskning om hvordan dette fungerer. Statens føringer for oppdragelse og hva barn skal lære er i ferd med å bli en dominerende diskurs – som kan føre til at foreldre opplever sin egen stemme som lite hørbar. NLA Høgskolen stiller seg spørrende til at intensjonen om å kunne nå de minst ressurssterke familiene, nødvendigvis må medføre at tilbudet gjøres obligatorisk for alle. I sin doktoravhandling påpeker Monica Seland at en ordning med kjernetid kan føre til at det blir mye vekt på læring og lite frilek innefor disse fire timene. For de barna som eventuelt kun benytter kjernetiden, kan altså dette være en utfordring.

Vi savner mer avklaring av begrepet ”danning” i kap.2:2. Dette er nå blitt et sentralt begrep i formålsparagrafen, som nylig var ute til høring. Konsekvensene av dannelsbegrepet og hva dette begrepet vil bety, er likevel ikke utdypet, eller vurdert i denne NOU-en.

Litteratur:

- Alvestad, M. (2010) Perspektiver på læring i barnehagene. I Kvello,Ø. *Målsettinger, føringer og rammer for barnehagen*. Oslo: Gyldendal Akademiske
- Hodkinson, P; Biesta, G. James, D. (2008). Understanding Learning Culturally: Overcoming the Dualism Between Social and Individual Views of Learning. In: *Vocation and Learning* 08/1:27-47.Springer Science. Published online: 15.jan.2008.
- Seland,M (2009). *Det moderne barn og den fleksible barnehagen Et etnografisk studie av barnehagens hverdagsliv i lys av nyere diskurser og kommunal virkelighet*. Avhandling for graden philosophia doctor. Trondheim: NTNU og NOSEB.
- Østrem. S. (2008). *Barns subjektivitet og likeverd Et bidrag til en diskusjon om barnehagens pedagogiske innhold og etiske forankring*. Doktorgradsavhandling for graden PhD i teologi Det teologiske fakultet Universitetet i Oslo.

NLA Høgskolen

Bjarne Kvam
rektor

Postadresse:
NLA Høgskolen
Postboks 74 Sandviken
5812 Bergen
Org.nr. 995 189 186

Besøksadresser:
Sandviken: Amalie Skrams vei 3, Bergen
Breistein: Olav Bjordals vei 41, Breistein

Bankkonto 3000.48.00008 (drift), 3000.48.00040 (gave)

Telefon: 55 54 07 00
Telefaks: 55 54 07 01
E-post: post@nla.no

www.nla.no